

Czy skuteczne zarządzanie ryzykiem ustabilizuje finanse JST?

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: poniedziałek, 12, kwiecień 2021 17:08

Joanna Gryboś-Chechelska

Odłony: 1188

To hasło przewodnie cyklu konferencji on-line organizowanych przez firmę Mentor S.A. w dniach 23 kwietnia, 19 maja i 16 czerwca 2021 r.

Zarządzanie ryzykiem to bardzo pojemne pojęcie, gdyż ryzykiem obarczona jest praktycznie każda sfera działalności jednostek samorządu terytorialnego. W tym również ich jednostek zależnych, a także spółek z ich udziałem kapitałowym. Ryzyko może być związane z zasobami ludzkimi, brakiem finansów na realizację inwestycji, skutkami żywiołów czy wreszcie z nałożeniem dodatkowych obowiązków na jednostkę samorządu terytorialnego, na których realizację brakuje środków w już zaplanowanym budżecie. W dobie cyfryzacji i pracy zdalnej oraz załatwiania spraw urzędowych przy pomocy portali internetowych, pojawiają się też nowe ryzyka takie jak kradzież danych osobowych czy blokowania serwerów celem uzyskania korzyści majątkowych.

Pandemia Covid-19 przyniosła kolejne zadania i ryzyka w codziennej działalności sektora publicznego. Niektóre inwestycje należało przesunąć, a środki zaangażować w walkę z pandemią. Prowadzenie wielu spraw musiało zostać przeniesione do internetu, co generuje konieczność wygosparowania kolejnych środków na nowe systemy i ich sprawne zabezpieczenie. Odłożone inwestycje jednak przyjdzie w końcu zrealizować. W aspekcie krótkookresowym stres fiskalny, czyli niemożność regulowania przez JST jej krótkoterminowych zobowiązań finansowych może zostać zniwelowany działaniami naprawczymi lub finansowaniem z zewnątrz. Ale w perspektywie długoterminowej oznacza to trwałą zmianę trendów. W tym zakresie należy wyprzedzić te zjawiska i skutecznie zastosować zarówno miary szacowania ryzyka, jaki narzędzia zarządzania nim.

Spowolnienie gospodarcze nie oznacza, że omijają nas katastrofy naturalne czy ustaje konieczność dokonywania bieżących konserwacji i napraw mienia publicznego. Z uwagi na skomplikowane szkody i trudności w uzyskaniu satysfakcjonującej ochrony ubezpieczeniowej za akceptowalną cenę, większość samorządów korzysta z pomocy firm brokerskich, zarówno przy konstruowaniu programów jak i wyłonieniu ubezpieczyciela w procedurze prawa zamówień publicznych, a następnie przy likwidacji szkód. Wszystko to składa się na zarządzania ryzykiem w aspekcie ubezpieczeniowym. Jest to pewien wycinek ryzyka, w którego polu funkcjonuje jednostka samorządu terytorialnego. Niemniej jednak jest to jedno z niewielu ryzyk, które można przenieść na podmiot zewnętrzny, którym jest ubezpieczyciel. Na polskim rynku ubezpieczeniowym funkcjonuje wiele firm brokerskich. Niektóre z nich swoją działalność prowadzą już od początku lat dziewięćdziesiątych, gdy ten zawód nie był szczególnie znany. Jedną z tych firm jest Mentor S.A., który w ciągu 27 lat swojej działalności pomagał również samorządom i zbierał doświadczenie na tym polu, tak aby świadczona usługa pośrednictwa ubezpieczeniowego stawała się w istocie zarządzaniem ryzykiem w tej dziedzinie.

Jak podkreślają organizatorzy konferencji, od jakiegoś czasu zaobserwować można, że usługa brokerska wykracza poza ramy zwykłego pośrednictwa ubezpieczeniowego. Dzieje się tak zresztą w innych dziedzinach usług świadczonych samorządom, gdzie zakłada się kompleksowe podejście do zarządzania inwestycjami z uwzględnieniem oddziaływania na środowisko i oszczędności kosztów w szerszej perspektywie, jak chociażby oferty firm elektronicznych na tworzenie „inteligentnych (smart) miast”. Dobór usług, które mogą zostać dodane do typowych czynności w danej dziedzinie, ma pozytywny i wielokrotnie znaczący wpływ na optymalizację kosztów działalności danego samorządu. Oczywiście usługi dodatkowe są zwykle dobierane zgodnie z profilem działalności danego podmiotu, tak aby mogły pozostać częściowo lub całkowicie bezpłatne dla odbiorców usługi głównej. Organizatorzy wydarzenia, współpracując z samorządami w aspekcie ubezpieczeniowym w tym realizacji odszkodowań, zwracają uwagę, że szczególnie kosztotwórcze są szkody związane z zarządzaniem drogami, a wydatki na poprawę

ich jakości i utrzymanie są jednym z większych wydatków budżetowych. Te obserwacje skłoniły firmę Mentor S.A. do wprowadzenia usługi/systemu SAND – System Analiz Nawierzchni Drogowych. Specjalnie wyposażony do pomiarów pojazd, zintegrowany z autorskim programem komputerowym, pozwala w pierwszej kolejności na ocenę stanu nawierzchni, następnie zaś na generowanie odpowiedniej dokumentacji, pozwalającej spełnić obowiązek przeglądów. Funkcjonalność systemu pozwala w dalszej kolejności na jego rozbudowę, celem zarządzania całym mieniem samorządowym. Funkcjonowanie systemu ma bezpośrednie przełożenie na finanse danej jednostki. Po pierwsze pozwala odpowiednio zaplanować remonty, co w przyszłości zapobiega nagłym wydatkom na większą skalę. Przy braku bieżącej kontroli nawet właściwa, ale spóźniona decyzja utrzymaniowa będzie wymagała znacznie większych nakładów. Ocena nawierzchni drogowej jako dobrej, pozwala wpłynąć też na optymalizację kosztów ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zarządcy drogi, dlatego ta część usługi SAND może być traktowana jako ocena ryzyka ubezpieczeniowego i może stać się częścią usługi brokerskiej.

Rozwój rynku ubezpieczeń w Polsce powoduje także inne spojrzenie na ubezpieczenie wielu branż, które dotychczas nie napotykały większych trudności w pozyskaniu ochrony ubezpieczeniowej. W tym obszarze znajdują się również podmioty z sektora samorządowego, takie jak przedsiębiorstwa gospodarki odpadami, wodociągowe czy komunikacyjne w przewozie osób. Rolą brokera powinna być praca na rzecz ustabilizowania ryzyka w tych przedsiębiorstwach, w sposób pozwalający na następne pozyskanie przynajmniej dwóch ofert ubezpieczenia. Dla wielu przedsiębiorstw koszty są tak duże, że muszą one podejmować strategiczne decyzje czy w ogóle kupować ochronę ubezpieczeniową. W większości wypadków oczywiście nie ma takich możliwości, gdyż ubezpieczenia są obowiązkowe albo ich brak w skrajnych wypadkach wyłączyłby funkcjonowanie przedsiębiorstwa, które jest strategiczne dla mieszkańców danej gminy czy powiatu. W tym wypadku również wiele firm usługowych, w tym brokerskich, zdecydowało się na specjalizację. W zakładach, charakteryzujących się wysokim ryzykiem pożarowym, szczególnie ważna jest jego ocena oraz szukanie rozwiązań minimalizujących możliwość jego wystąpienia oraz jego skutki. Duże firmy brokerskie wyodrębniają więc specjalizacje i starają się zapewnić ocenę inżynierską ryzyk funkcjonujących w tych przedsiębiorstwach. Odpowiedzią na to zapotrzebowanie jest stworzenie systemu MRC (Mentor Risk Control) podnoszącego bezpieczeństwo w zakładach charakteryzujących się wysokim ryzykiem pożarowym.

Od lat zaobserwować można również dużą cyfryzację w sferze życia publicznego. Obecnie pandemia spowodowała znaczące przyspieszenie rozwoju cyfryzacji, często nawet nagle, co owocuje również wzrostem ryzyka w postaci nienależytych zabezpieczeń i nieprzewidzianych zagrożeń. Obserwacje występujących szkód, którymi nikt nie lubi się chwalić, ale które występują coraz częściej, pozwalają myśleć poważnie o specjalizacji w zakresie ubezpieczeń ryzyk cybernetycznych. Mentor S.A. potrafi wskazać przykłady szkód mających znaczący wpływ na finanse danego podmiotu oraz postawić im naprzeciw odpowiednio przygotowane ubezpieczenie aby te koszty minimalizować. Przykładem szkody generującej ogromne koszty może tu być zablokowanie przez hakerów serwera z bazami danych Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Oświęcimiu. W odpowiedzi na to, pod koniec 2020 roku, zostało zorganizowane postępowanie przetargowe na „Odzyskanie zaszyfrowanych baz danych systemu geodezyjno-kartograficznego Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu”, gdzie została złożona jedna oferta za cenę 602.700,00 zł. Dlatego wiele firm brokerskich, w tym Mentor S.A. powołuje specjalistów w zakresie ubezpieczeń ryzyk cybernetycznych, szacując, że podobne, jak wyżej opisane, ataki hakerów będą zdarzały się coraz częściej. Mimo wszystko elektroniczne bazy danych to obecnie codzienność. W dobie pandemii i pracy zdalnej, często oczekiwany jest szybki i nieograniczony dostęp do swoich danych. Wychodząc naprzeciw czasom wiele firm konstruuje elektroniczne dostępy do danych w swoim obszarze usług. Firma Mentor S.A. skonstruowała

program pozwalający na zdalne zarządzanie ubezpieczeniami i dostęp do informacji o własnych ubezpieczeniach przez dany podmiot, jak również do likwidacji szkód, wyceny majątku czy procedur w sytuacjach kryzysowych. Coraz więcej firm brokerskich stara się wdrażać podobne rozwiązania do codziennej działalności.

Podchodząc kompleksowo do oceny ryzyka należy zdawać sobie sprawę, że samorząd działa głównie w sferze usług. Powiązane z gminą lub powiatem spółki to zazwyczaj najwięksi pracodawcy na danym terenie. Kompleksowe podejście do oceny ryzyka powinno też brać pod uwagę czynnik ludzki – samorząd posiadający braki kadrowe lub niemożność zatrudnienia, czy utrzymania kadry z odpowiednimi kwalifikacjami, będzie mieć problemy w sprawnym działaniu całej jednostki. Broker powinien więc zapewniać możliwość skorzystania z usług ubezpieczeniowych dotyczących pracowników w tej części, której realizacja spada na pracodawcę. Poziom zadowolenia z działania pracodawcy w tych obszarach pozytywnie oddziałuje również na poziom świadczonych usług zespołu pracowników. Niestety wielokrotnie realizacja zadań pracodawcy w tej dziedzinie powoduje znaczące trudności. Tak było, gdy w wielu jednostkach samorządu terytorialnego nastąpiła konieczność przeprowadzania sformalizowanych procedur w trybie Ustawy Prawo zamówień publicznych (PZP), przy zawieraniu programów ubezpieczeń na życie. Niedawno zaś wiele problemów powodowała konieczność zawarcia umów z instytucjami zarządzającymi PPK. W tym obszarze także Mentor S.A. starał się wspierać samorządy i obecnie, podsumowując swoje działania, może wypowiedzieć się na temat wyzwania emerytalnych Polaków.

Kolejnym wyzwaniem dla samorządów jest wejście w życie nowej ustawy Prawo zamówień publicznych (PZP) i dostosowania praktyki do wielu nowych przepisów. Większość samorządów kontraktuje w trybach PZP również ubezpieczenia, dzięki czemu pracownicy Mentor S.A. mogą podnosić swoje kwalifikacje i wypracować specjalizację także w tym zakresie. Zdaniem organizatora kompleksowa obsługa brokerska powinna zawierać fachową i techniczną pomoc w przeprowadzeniu procedury przetargowej. Broker powinien mieć obecnie doświadczenie w obsłudze platformy przetargowej. Chociaż ubezpieczenia to jedna z wielu usług zawieranych w trybie PZP przez samorządy, to specjaliści brokera powinni być wszechstronnie wykształceni i posiadać kompleksową wiedzę w tym zakresie. Na tej podstawie można wysnuć wniosek, że najlepszym rozwiązaniem jest posiadanie niezależnego biura koncentrującego się właśnie na wiedzy i praktyce z zakresu PZP. Pierwsze miesiące działania nowego PZP podsumowane zostaną podczas konferencji.

Kompleksowe podejście do usługi brokerskiej jako oceny ryzyka i wychodzenie poza ramy typowego pośrednictwa ubezpieczeniowego, skłoniły firmę Mentor S.A. do organizacji cyklu webinarów/konferencji, na których szerzej poruszane będą wyżej opisane rozwiązania. Dzielenie się wiedzą, pokazywanie nowych rozwiązań i rozszerzanie możliwości, to także element zarządzania ryzykiem. Zapraszamy więc na cykl konferencji, które odbędą się w dniach 23 kwietnia, 19 maja oraz 16 czerwca b.r. Szczegóły dotyczące tematów omawianych w każdym z terminów oraz linki do rejestracji dostępne na poniższych stronach.

- I Część: [23 Kwietnia 2021 r.](#)
- II Część: [19 Maja 2021 r.](#)
- III Część: [16 Czerwca 2021 r.](#)